

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BALAK • MAAMAR 2

ביאור על פסוק מי מנה כו'

An explanation of the verse “Who has counted [the dust of Yaakov]”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/balak/2/

1 ביאור על פסוק מי מנה כו'. הנה שרש הענין המבואר לעיל בפ"י ומספר את רובע ישראל

An explanation of the verse “Who has counted,” etc. Now, the root of the matter explained above on the meaning of “and the number of the fourth part of Israel,”

שהוא ע"ד והיה מספר בנ"י כחול הים אשר לא ימד ולא יספר. והענין שאף שהוא בגדר בחי מספר עכ"ז הוא אין מספר.

that it is along the lines of “And the number of the children of Israel shall be as the sand of the sea, which can be neither measured nor counted.” And the point is that although it is within the category of the level of number, nevertheless it is without number.

2 וזהו כחול הים שהחול הוא חלקים דקים שכל חלק הוא פרטי בפ"ע ולכך הוא בגדר מספר שיכולים להתחיל ולספור כל חלק בפ"ע ואעפ"כ הוא בלי מספר שלא יספר מרוב.

And this is [the meaning of] “as the sand of the sea”: for sand is fine particles, each particle an individual thing by itself; and therefore it is within the category of number, for one can begin to count each particle by itself. And nevertheless it is without number, for it “cannot be counted for multitude.”

משא"כ עפר שהוא גוש אחד ממש אין שייך בו לשון מספר כלל כמו בחול.

Which is not so with dust, which is truly a single mass: the term “number” does not apply to it at all, as it does to sand.

3 וכן למעלה יש בחי חול הים אשר הוא בגדר מספר ושמ"מ אין לו מספר ממש ויש עוד בחי שלמעלה מגדר מספר וכמשי"ת. דהנה בים שעשה שלמה כתיב עומד על י"ב בקר כו' והים עליהם מלמעלה.

And so too Above: there is the level of “the sand of the sea,” which is within the category of number and which nevertheless truly has no number; and there is yet another level, which is above the category of number, as will be explained. For regarding the Sea that Shlomo made it is written, “It stood upon twelve oxen,” etc., “and the Sea was upon them, above.”

4 ופ"י שהים הוא בחי מל' דאצי"ב והי"ב בקר הם ד' מחנות שכינה ג' פונים צפונה הוא בחי מחנה גבריאל.

And the meaning is that the Sea is the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emulation), and the twelve oxen are the four camps of the Shechinah (Divine Presence): “three facing north” is the level of the camp of Gavriel,

וג' פונים נגבה הוא בחי' מחנה מיכאל. ולכך הים עומד עליהם מלמעלה שמדת מלכות הוא מדת ההתנשאות וההגבהה שמתנשא למלך כו'.

and “three facing south” is the level of the camp of Michael. And therefore the Sea stands upon them, above: for the attribute of Malchus is the attribute of exaltation and elevation, in that one exalts oneself to reign, etc.

5 והי' בחי' רוממות והסתלקות מהנבראים משא"כ שאר המדות הוא בחי' קירוב כי החסד ואהבה שייך ג"כ עם מי שמקורב עמו משא"כ בחי' מלוכה

And this is the level of loftiness and withdrawal from the created beings; whereas the other attributes (middos) are the level of closeness, for kindness and love apply also with one who is close to oneself. Whereas as for the level of kingship,

הנה אין מלך בלא עם מלשון עוממות דהיינו זרים ונפרדים דוקא משא"כ על בנים לא שייך לשון מלוכה.

“there is no king without a people (am)”: from the word omemos (dimmed), that is, specifically those who are strangers and separate. Whereas the term “kingship” does not apply over children.

כמו שאין שייך לשון מלוכה בנפש האדם לומר שמולכת על אברי הגוף כמו כשעולה במחשבתו להניע בידו אזי תיכף תעשה היד רצונה.

Just as the term “kingship” does not apply to a person’s soul, to say that it reigns over the limbs of the body: as when it comes into his thought to move his hand, the hand at once does [the soul’s] will.

6 ומ"מ מפני שהיד הוא עצם אחד עמו. ומש"ה בטילה ע"כ אין נופל ע"ז כלל לשון מלוכה

And nevertheless, because the hand is one essence with him, and for that reason is nullified [to him], therefore the term “kingship” does not apply to this at all.

אלא מלוכה הוא דוקא על מי שהוא דבר נפרד ממנו ושאעפ"כ נכנע לו ובטל אליו וכמ"כ למעלה בחי' ומדת מלכותו ית'.

Rather, kingship is specifically over one who is a thing separate from him and who nevertheless submits to him and is nullified to him. And so too Above, the level and attribute of His Malchus, may He be blessed:

ע"ז אמרו אין מלך בלא עם שהם העולמות ב"י"ע שהם נבראים בעלי גבול ותכלית ובבחי' יש ודבר נפרד וע"ז שייך מלכותו ית' כשהם מקבלים עול מלכות שמים.

of this they said, "There is no king without a people": these are the worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), which are created beings possessing limit and end, and at the level of a yesh (a "something") and a separate thing; and over this His Malchus, may He be blessed, applies, when they accept the yoke of the kingdom of Heaven

7 ומבטלים א"ע. וזהו ענין ביטול היש דוקא. וזהו והים עומד עליהם מלמעלה בבחי' רוממות והסתלקות וע"ז נעשו בחי'

and nullify themselves. And this is specifically the matter of the nullification (bittul) of the yesh. And this is [the meaning of] "and the Sea stands upon them, above": in the mode of loftiness and withdrawal; and through this they became the level of

עם ונפרדים ואז שייך עליהן בחי' מלוכה וגם מבחי' התנשאות זו נמשך להם החיות וההתהוות שיתהוו מאין ליש כנודע.

a people, and separate, and then the level of kingship applies over them. And also, from this level of exaltation the life-force and the coming-into-being are drawn down to them, so that they come into being from nothing into something, as is known.

8 וזהו מ"ש בע"ח שיש פרגוד ומסך בין אצילות לב"י"ע שהוא הגורם שלא להיות גילוי האצ"י ממש בב"י"ע

And this is what is written in Etz Chaim: that there is a curtain (pargod) and a screen (masach) between Atzilus and Beriah, Yetzirah and Asiyah, which is what causes there not to be an actual revelation of Atzilus in Beriah, Yetzirah and Asiyah;

דהיינו שיהיה אור האצילות מהם בבחי' רוממות והתנשאות וע"ז נעשו ב"י"ע בעלי גבול ומדה ויש דבר נפרד ומ"מ מבחי' התנשאות זו עיקר חיותם וזהו בחי' חול הים הם הנבראים מבחי' מלי הנקי' ים

that is, that the light of Atzilus should be, relative to them, in a mode of loftiness and exaltation; and through this Beriah, Yetzirah and Asiyah became possessed of limit and measure, and a yesh, a separate thing. And nevertheless their main life-force is from this level of exaltation. And this is the level of "the sand of the sea": they are the created beings [that come] from the level of Malchus, which is called "sea."

ולכן החול הוא בגדר מספר שכל נברא הוא יש ונפרד בפ"ע בבחי' גבול וכמו מחנה מיכאל כאו"א בחי' בפ"ע

And therefore the sand is within the category of number, for every created being is a yesh, separate by itself, at the level of limitation; and like the camp of Michael, each and every one a level by itself,

וכמו החול גשמי שמתחלק ומתפרד לחלקים. רק אעפ"כ כתיב היש מספר שהם ברואים לאין קץ ותכלית בלי מספר כלל.

and like physical sand, which divides and separates into particles. Only, nevertheless, it is written, "Is there a number [to His troops]?": for they are created beings without end or limit, without any number at all.

9 ונמצא הוא רק בחי' דבר שבגדר מספר אבל אין לו מספר וכמשל חול הים שלא יספר מרוב אע"פ שהוא מחלקים נפרדים שהם בגדר מספר רק למעלה הוא באמת בלי מספר כלל

It follows that it is only the level of a thing that is within the category of number but has no number, like the analogy of the sand of the sea, which "cannot be counted for multitude" although it is made of separate particles that are within the category of number; only Above it is in truth without any number at all.

והיינו כי עד מלכות דאצי' נמשך הקו וחוט של אור א"ס ב"ה ומשם ואילך הוא נפסק.

And this is because the kav (line of light) and thread of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, extends as far as Malchus of Atzilus, and from there onward it is cut off.

10 ולכן מתהווים הנבראים יש מאין מבחי' התנשאות ומדת מלכותו שאין זה אלא לפי שהקו מאור

And therefore the created beings come into being, something from nothing, from the level of exaltation and the attribute of His Malchus; and this is only because the kav from the Light

א"ס ב"ה מלובש בבחי' מלי' כמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהו והואיל שמלובש בה אור א"ס ע"כ נמשך הכח להיות אין מספר ממש גם בנבראים

of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is encloded in the level of Malchus, as is written in Iggeres HaKodesh, in the discourse beginning "He and His life-forces." And since the Infinite Light is encloded in it, therefore the power is drawn down for there to be truly no number even in the created beings,

שהם בגדר מספר שזה נמשך מבחי' א"ס המלוכש במדת מלכות דלפי שהנבראים מקבלים חיותם ממלי דאצי' שהיא בחי' א"ס לכך הם ג"כ בחי' אין מספר אף שהם בגדר מספר.

which are within the category of number. For this is drawn from the level of Ein Sof encloded in the attribute of Malchus: since the created beings receive their life-force from Malchus of Atzilus, which is the level of Ein Sof, therefore they too are the level of "no number," although they are within the category of number.

11 והנה כמו עד"מ בגשמיות סיבת שחול הים מתפרד לחלקים דקים ומשתנה משאר עפר הארץ שהיא גוש אחד הוא מפני שהים שואב אליו הלחלוחית שבעפר שבשפת הים ועיי"ז שיוצא הלחלוחית מהעפר מתפרד לחלקים רבים דקים וזהו החול.

Now, just as, by way of analogy, in physical terms, the reason that the sand of the sea separates into fine particles and differs from the rest of the dust of the earth, which is a single mass, is that the sea draws to itself the moisture in the dust at the seashore; and through the moisture leaving the dust, it separates into many fine particles, and this is the sand.

וכמ"כ למעלה דהנה איתא במאמר דפתח אליהו מלגאו איהו שם מ"ה כו' ואיהו שקיו דאילנא כמיא דאשקי לאילנא כו'

And so too Above. For it is stated in the passage Pasach Eliyahu: "Within, it is the Name Mah (45)," etc., "and it is the watering of the tree, like water that waters a tree," etc.

שפי' מלגאו היינו בפנימי' האצילות הוא שם מ"ה שהוא הארת אור א"ס ב"ה שנמשך ממצחא דא"ק כנודע

The meaning is: "within," that is, in the inner dimension (pnimiyus) of Atzilus, is the Name Mah, which is the radiance of the Infinite Light, blessed be He, drawn from the forehead (mitzcha) of Adam Kadmon, as is known.

נמצא שהשפעת אור א"ס ב"ה נמשל למים והיינו כי מים יורדים מגבוה לנמוך ועמ"ש בד"ה והיה מספר בני' בענין ארץ לא שבעה מים.

It follows that the flow of the Infinite Light, blessed be He, is likened to water; and this is because water descends from a high place to a low one. And see what is written in the discourse beginning "And the number of the children of Israel shall be," on the subject of "the earth that is not sated with water."

12 וגילוי זה הוא באצילות משא"כ מאצי" לבי"ע יש מסך כנ"ל. ולכן הדי' מחנות שכינה שהם בבריאה שהם י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה כנ"ל

And this revelation is in Atzilus, whereas from Atzilus to Beriah, Yetzirah and Asiyah there is a screen, as mentioned above. And therefore the four camps of the Shechinah, which are in Beriah, which are the twelve oxen upon which the Sea stands, above, as mentioned above,

הנה הם נק' בחי' חול הים שמתחלקים לחלקים בבחי' גבול כל אי' בפ"ע כנ"ל וסיבת זה הוא מפני שהים שהוא מל' דאצילות שואב מהם אליו הלחלוחית ובחי' יסוד המים הנ"ל

are called the level of "the sand of the sea," for they divide into parts at the level of limitation, each one by itself, as mentioned above. And the reason for this is that the Sea, which is Malchus of Atzilus, draws from them to itself the moisture and the level of the element of water mentioned above;

שהרי הקו מסתיים במל' דאצי" ומרומם ומתנשא בבחי' הגבהה והסתלקות מבי"ע לכן נעשו הם הנבראים בחי' חול חלקים נפרדים כל אי' בבחי' גבול ומספר כו'.

for the kav ends in Malchus of Atzilus, and it is lofty and exalted, in a mode of elevation and withdrawal, above Beriah, Yetzirah and Asiyah. Therefore they, the created beings, became the level of sand: separate particles, each one at the level of limit and number, etc.

רק שאין ההסתלקות לגמרי שא"כ היו נשארים בבחינת פירוד לגמרי והרי תכלית הבריאה להיות ביטול היש.

Only, the withdrawal is not complete; for if it were, they would remain in a state of complete separation, whereas the purpose of creation is that there be the nullification of the yesh.

13 וזהו ענין שהמסך מפסיק בין אצילות לבי"ע רק מ"מ ההארה בוקעת המסך ועי"ז נמשך בהם בחי' הביטול וגם נמשך שבחי' הדבר שבגדר מספר להיות אין מספר ממש

And this is the meaning of the screen dividing between Atzilus and Beriah, Yetzirah and Asiyah; only, nevertheless, the radiance breaks through the screen, and through this the level of bittul is drawn into them; and it also comes about that the level of the thing that is within the category of number be truly without number.

אבל עפר הוא גוש א' והיינו מפני שלחלוחית המים מעורב בו והוא המחובר להיות גוש אחד ואין שייך בו אף גדר מספר כלל

But dust is a single mass; and this is because the moisture of the water is mixed into it, and it is what joins it into a single mass, and not even the category of number applies to it at all.

והיינו בחי' אצי' שלחלוחית המים שהוא הקו של אור א"ס ב"ה מעורב בו והוא המחובר להיות אחד ומיוחד בתכלית היחוד שלא יתכן לומר בהם גדר מספר והתחלקות

And this is the level of Atzilus: the moisture of the water, which is the kav of the Infinite Light, blessed be He, is mixed into it, and it is what joins it to be one and united in the ultimate unity, so that it is impossible to speak of the category of number and division in them;

וכדכתיב לך ה' הגדולה והגבורה שכל המדות דאצי' הם בטלים אליו בתכלית הביטול לאור א"ס ב"ה המלוכש בהם שמיוחדים עמו בתכלית היחוד וענין התלבשותו בע"ס דאצי' נק' רזא דמהימנות' שהוא למעלה מההשגה ואין דרך להשיג יחודו.

as it is written, "Yours, Havayah, are the greatness and the might": for all the attributes (middos) of Atzilus are nullified to Him with the ultimate nullification, to the Infinite Light, blessed be He, enclothed in them, for they are united with Him in the ultimate unity. And the matter of His enclothing in the Ten Sefiros of Atzilus is called raza d'mehemnusa (the mystery of faith), for it is above comprehension, and there is no way to comprehend His unity.

14 ולכן נמשלו לעפר ולא לבחי' חול הים. ובזה יובן מה שצ"ל דמאחר שבחי' אלקות דאצילות אינו בגדר מספר כלל איך מהווה מאין ליש בחי' דבר שבמספר שהן ב' הפכיים כנ"ל.

And therefore they are likened to dust, and not to the level of the sand of the sea. And with this will be understood what needs to be understood: since the level of the G-dliness of Atzilus is not within the category of number at all, how does it bring into being, from nothing into something, the level of a thing that is in number, these being two opposites, as mentioned above?

אך הענין הוא מפני שעל בחי' א"ס אין שייך ענין הכרח כלל אלא הוא ית' כל יכול ויכול להתהוות מבחי' א"ס בעלי גבול

However, the explanation is that the notion of necessity does not apply at all to the level of Ein Sof; rather, He, may He be blessed, is all-capable, and from the level of Ein Sof there can come into being beings possessing limit;

והיינו ע"י שמחיה ומהוה מאין ליש ע"י בחינת מלכותו ית' שהוא בחי' רוממות והתנשאות והסתלקות
בחי' א"ס מלהיות מתגלה לנבראים וע"י רוממות זו מהוה מאין ליש כנ"ל

that is, by His giving life and bringing into being from nothing into something through the level of His Malchus, may He be blessed, which is the level of the loftiness, exaltation and withdrawal of the level of Ein Sof from being revealed to the created beings; and through this loftiness He brings into being from nothing into something, as mentioned above.

ולכן נק' מדותיו ית' רזא דמהימנותא שהן למעלה מהשכל והדעת שכמו שאין מושג מדת חסדו וגדולתו
שמשפיע החיות בלי

And therefore His attributes (middos), may He be blessed, are called "the mystery of faith," for they are above intellect and knowledge: for just as the attribute of His Chesed (kindness) and greatness is not comprehended, that He bestows life-force without

גבול ולהוות מאין ואפס המוחלט ליש כמ"כ אין מושג מדת גבורתו שיוכל להסתיר האור א"ס המהוה
ושלכך יהי הנברא בעל גבול ויש ודבר נפרד וזהו

limit and brings into being from absolute nothingness and nullity into something, so too the attribute of His Gevurah (restraint) is not comprehended: that He can conceal the Infinite Light that brings into being, so that therefore the created being will possess limit, and be a yesh and a separate thing. And this is

כי שמש ומגן ה' אלקים שכמו שבחי' הוי' אינו מושג כך הוא בחי' אלקים המסתיר ואלו לא היה מוסתר
מהם אור א"ס ב"ה היו בטלים לגמרי לאור א"ס ב"ה כביטול הנר באבוקה.

"For Havayah Elokim is a sun and a shield": for just as the level of Havayah is not comprehended, so too is the level of Elokim, which conceals. And were the Infinite Light, blessed be He, not concealed from them, they would be utterly nullified to the Infinite Light, blessed be He, as a candle is nullified within a torch.

15 ואילו היה מוסתר מהם לגמרי לא היו חיים וקיימים. אלא שזהו שהוא ית' כל יכול שאינו מושג זה
שהוא מתנשא מהם בהגבהה והסתלקות.

And were it completely concealed from them, they would not live and exist. Rather, this is [the meaning of] His being all-capable, may He be blessed, which is not comprehended: that He is exalted above them in elevation and withdrawal.

ומ"מ אין זה העלם לגמרי שהרי מזה ההתנשאות עצמו הוא חיותם וקיומם. וזהו וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' וכמ"ש במ"א.

And nevertheless this is not complete concealment, for from this very exaltation comes their life and existence. And this is "And Elokim spoke to Moshe and said to him, 'I am Havayah,'" as is explained elsewhere.

ולכן יוכל להיות ג"כ התהוות בחי' מספר מבחינת שלמעלה מגדר מספר (ועמ"ש בביאור ע"פ ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון מענין שמלי' דאצי' נקי' חשבון מטעם הנ"ל וע"ש)

And therefore there can also be the coming-into-being of the level of number from the level that is above the category of number (and see what is written in the explanation on "Therefore the rulers say, 'Come to Cheshbon,'" on the matter of Malchus of Atzilus being called cheshbon (reckoning) for the reason mentioned above; and see there);

והיינו ע"י מסך ופרגוד הנ"ל שהוא בחי' המגן המעלים ומסתיר לשם הוי' ועי"ז נעשה התהוות המספר [ובאמת שרש המסך והפרגוד נמשך ממקום גבוה מאד כמ"ש במ"א שזהו פי' השמים כסאי.

and that is, through the screen and curtain mentioned above, which is the level of the shield that hides and conceals the Name Havayah; and through this the coming-into-being of number takes place. [And in truth, the root of the screen and the curtain is drawn from a very high place, as is written elsewhere that this is the meaning of "The heavens are My throne."

שבחי' מסך הנ"ל נקי' ג"כ כסא כס לבחי' אי' אלופו של עולם ושרשו מבחי' מקיפים עליונים אורות חיה יחידה שלמעלה מהכלים סובב ומקיף ולכן למטה נעשה ונמשך מזה בחי' פרסא.

For the level of the screen mentioned above is also called kisei (throne): kes (a covering) for the level of alef, the Aluf (Master) of the world; and its root is from the level of the supernal encompassing lights, the lights of chayah and yechidah, which are above the vessels, encircling and encompassing. And therefore below, the level of the parsa (partition) is made and drawn from this.

16 ולכן מאיר בו בחי' כל יכול להיות התהוות הגבול מבלי גבול. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי ועיין בע"ח שער כסה"כ ועמ"ש בפ' לך לך ע"פ אנכי מגן לך.

And therefore the level of "all-capable" shines in it, so that there be the coming-into-being of the limited from the limitless. And see what is written on this in the explanation on "My dove," and see Etz Chaim, Sha'ar Kisei HaKavod (the Gate of the Throne of Glory), and see what is written in Parshas Lech Lecha on "I am a shield for you,"

ובד"ה והבדילה הפרכת ופ"י ענין החשמל כו' ע"ש ועיין מענין חול היש בזח"ב (דרכ"ה סע"ב) ובתקוני ז"ח דט"ו ע"ב]

and in the discourse beginning "And the curtain shall divide," and the explanation of the matter of the chashmal, etc.; see there. And see on the matter of the sand of the yesh in the Zohar, Part II (end of 225b), and in the Tikkunim of the Zohar Chadash, folio 15b.]

וזהו שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם. פ"י מי אלה הוא שם אלקים שע"י נמשך להיות המוציא במספר צבאם אך

And this is [the meaning of] "Lift up your eyes on high and see: who created these? He who brings out their host by number." The meaning is: mi eleh ("who ... these") is the Name Elokim, through which it is drawn down that there be "He who brings out their host by number." However,

הנה ע"י שהא רת הקו בוקע המסך ע"י יוכל להיות נעשה שיהיה מספר זה בבחי' אין מספר ממש בלי גבול [והגם שבגשמיות לא ימצא זה

through the radiance of the kav breaking through the screen, through this it can come about that this number be at the level of truly no number, without limit. [And although in physical things this is not found,

רק שחול הים לא יספר מרוב אבל לא שיהיה אין מספר ממש אבל למעלה יהי בחי' אין מספר ממש]: only that the sand of the sea "cannot be counted for multitude," but not that it be truly without number, yet Above there will be the level of truly no number.]

17 ב והנה כל המשכות בחי' א"ס בין בבחי' יחו"ת דהיינו שיהיה בחי' אין מספר כו'.

2. Now, all the drawings-down of the level of Ein Sof, whether at the level of the lower unity (yichuda tata'ah), that is, that there be the level of "no number," etc.,

ובין בבחי' יחו"ע שנק' עפר יעקב שלמעלה מגדר מספר הוא נמשך הכל ע"י ירידת הנשמה בגוף וזהו ענין הירידה צורך עלייה.

or at the level of the higher unity (yichuda ila'ah), which is called "the dust of Yaakov," which is above the category of number: all of it is drawn down through the descent of the soul into the body. And this is the matter of "the descent for the sake of ascent."

18 וביאור זה צ"ל תחלה שרש ענין ויחד לבכנו כי לבבות חיצוניות הלב ופנימיות הלב כנזכר לעיל והענין הוא כי

And to explain this, we must first [explain] the root of the matter of "and unite our heart (levavenu)": two hearts, the outer dimension (chitzoniyus) of the heart and the inner dimension (pnimiyus) of the heart, as mentioned above. And the point is that

הנה זאת ידוע שתכלית הכוונה של ירידת הנשמות למטה הוא בכדי לברר בירורים וענין הבירורים הוא לברר הרפ"ח ניצוצים שנפלו בשבירה לשם ב"ן ושרשם הוא מעולם התהו שלפני האצילות

it is known that the ultimate intent of the descent of the souls below is in order to refine refinements (birurim). And the matter of the refinements is to refine the 288 sparks that fell, in the shattering, into the Name Ban (52); and their root is from the World of Tohu (Chaos), which preceded Atzilus,

כדכתיב ואלה המלכים אשר מלכו כו' לפני מלך כו' אך הם נפלו למטה לשם ב"ן ולזה צריכים לבררם ולהעלותם לשרשם.

as it is written, "And these are the kings who reigned," etc., "before a king reigned," etc. But they fell down into the Name Ban; and therefore they must be refined and raised to their root.

19 והנה עיקר המברר אותם הוא שם מ"ה שהוא התיקון כי בחכמה אתברירו. והענין כי המברר צריך להיות נתברר תחלה שמתחלה יתברר הוא מכל רע ופסולת ואז אח"כ כאשר הוא נתברר מכל רע

Now, the main one that refines them is the Name Mah, which is the Tikkun (rectification), for "through Chochmah (wisdom) they were refined." And the point is that the one who refines must first be refined: first he himself must be refined of all evil and dross, and then afterwards, when he has been refined of all evil

והוא רק טוב וקדושה האלקית אז דוקא יכול הוא לברר את מי שלא נתברר עדיין [וכענין קשוט עצמך תחלה ואח"כ קשוט אחרים וכענין סמוך לפלטין שלך לא כבשת כו']

and is only good and G-dly holiness, then specifically he can refine that which has not yet been refined [as in "Adorn yourself first, and afterwards adorn others," and as in "What is next to your palace you have not conquered," etc.].

ולכך המברר את שם ב"ן הוא שם מ"ה מפני ששם מ"ה הוא התיקון שנתברר מכל לכך אז יכול הוא לברר את שם ב"ן שלא נתברר

And therefore the one that refines the Name Ban is the Name Mah: because the Name Mah is the Tikkun, which has been refined of everything, therefore it can then refine the Name Ban, which has not been refined

עדיין וכנזכר בע"ה שתחלה מתברר הכתר ואח"כ כשהוא בעצמו מתברר היטב מכל אז הוא מברר את החכמה שלא נבררה עדיין שבחי כתר הוא מלשון כותרת

yet. And as is mentioned in Etz Chaim: first Keser is refined, and afterwards, when it itself is thoroughly refined of everything, then it refines Chochmah, which has not yet been refined. For the level of Keser (the Crown) is from the word koseres (a crown-shaped capital),

שהוא בחי אור מקיף שנמשך ממלי דא"ס ונק' שנתברר בחי הכתר היינו כשהוא אינו רק בחי כלי קבלה לקבל אור א"ס ב"ה בלבד וכלי שלו היא

which is the level of encompassing light drawn from Malchus of Ein Sof. And the level of Keser is called refined when it is nothing but a receiving vessel, to receive the Infinite Light, blessed be He, alone, and its vessel is

רק כלי ביטול להשראת אור א"ס ב"ה זוהי נק' שנתברר אור הכתר ומורי המגיד נ"ע פי' מ"ש כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח כו'

only a vessel of self-nullification (bittul) for the indwelling of the Infinite Light, blessed be He: this is what is called the light of Keser having been refined. And my teacher the Maggid, whose soul is in Eden, explained what is written: "Keser Elyon (the Supreme Crown), even though it is a clear light," etc.,

אזכר הוא קדם עילת העילות שהוא מפני שהכתר הוא למעלה מכל הע"ס לכך הוא משיג יותר הביטול איך שאין ערוך אל המאציל א"ס ב"ה לכך הוא אזכר ובחי חושך היינו

"is black before the Cause of causes": that this is because Keser is above all the Ten Sefiros; therefore it apprehends the bittul more, how it bears no comparison to the Emanator, Ein Sof, blessed be He; therefore it is black, and the level of darkness; that is,

כמו המראה השחור שאינה נגבהת לעולם נגד המראה הלבן כן הכתר הוא אזכר שהוא בבחי

like the color black, which never holds itself high before the color white, so too Keser is black, for it is at the level of

ביטול ואין בו הגבהה נגד נהורא חירא אור א"ס ב"ה שלמעלה מהכתר כו' ועמ"ש ע"פ שחורה אני ונאווה וזהו שרש ענין יראה בושתי כו'.

bittul and has no self-elevation before nehora chivra (the white light), the Infinite Light, blessed be He, which is above Keser, etc. And see what is written on "I am black and comely." And this is the root of the matter of yirah boshes (awe that is shame), etc.

20 ובמ"א נת' דכתר הוא לשון שתיקה כתר לי זעיר וזהו סייג לחכמה שתיקה סייג היינו המקיף לחכמה

And elsewhere it was explained that keser is a term for silence: "Kater li ze'eir (wait for me a little)." And this is "A fence for wisdom is silence": the "fence," that is, that which encompasses Chochmah,

שהוא כתר הוא בחינת שתיקה וביטול אוכם הוא כו' ועמ"ש בד"ה קטנתי מכל. וסד"ה מים רבים גבי אחות לנו קטנה.

which is Keser, is the level of silence and bittul: "it is black," etc. And see what is written in the discourse beginning "I am too small for all," and at the end of the discourse beginning "Many waters," regarding "We have a little sister."

21 וזהו נק' בחי' מ"ה שהוא התיקון שנתתקן כלי שלו שאינה רק כ"א כלי הביטול להשראת אור א"ס ב"ה. וע' בביאור האדר"ז מהאריז"ל בתחלתה.

And this is called the level of Mah, which is the Tikkun: that its vessel has been rectified, so that it is nothing but a vessel of bittul for the indwelling of the Infinite Light, blessed be He. And see the Arizal's commentary on the Idra Zuta, at its beginning.

משא"כ בחי' ב"ן הוא אינו נתברר עדיין להיות בבחי' ביטול ממש לאור א"ס ב"ה כ"א הוא מעורב טו"ר שיש בו בחי' הביטול להבטל להשראת אור א"ס ב"ה ויש בו ג"כ בחי' שכנגד הביטול שהוא בחי' יש.

Whereas the level of Ban has not yet been refined so as to be at the level of actual bittul to the Infinite Light, blessed be He; rather, it is a mixture of good and evil: there is in it the level of bittul, to be nullified for the indwelling of the Infinite Light, blessed be He, and there is in it also the level that is opposed to bittul, which is the level of yesh.

22 ויובן זה ע"ד מה שבהשתלשלות רבות נתהווה משם ב"ן בחי' דקרו ל"י אלהא דאלהא שהוא בחי' ביטול

קצת

And this will be understood along the lines of [the fact] that, through many stages of descent (hish-talshelus), there came into being from the Name Ban the level of those "who call Him the G-d of gods," which is the level of a little bittul

וגם בחי' יש גמור שכנגד הביטול וזהו התערובות שלא נתברר עדיין שמעורב בו בחי' ביטול ונגד הביטול

and also the level of complete yesh, which opposes bittul. And this is the mixture that has not yet been refined, in which there are mixed the level of bittul and [the level] opposed to bittul.

(כי שם ב"ן הוא בחינת הגילוי כמו בחכמה עיקר מהותה הוא החכמה אבל הגילוי כשעושין ממנה בחינת יש ע"י נאמר ראיתי איש חכם בעיניו כו' כמ"ש במ"א.

(For the Name Ban is the level of revelation: as with wisdom, its essence is the wisdom, but the revelation, when one makes of it the level of yesh, of this it is said, "I have seen a man wise in his own eyes," etc., as is written elsewhere.

והנה מ"ש כאן דבשם ב"ן הוא תערובות טו"ר אין ר"ל רע ממש ח"ו רק שנק' כן ע"ש שמבחי' זו נשתלשל למטה בחי' רע וזהו ע"ד מ"ש בלק"ת פ' בראשית)

Now, what is written here, that in the Name Ban there is a mixture of good and evil, does not mean actual evil, G-d forbid; rather, it is called so because from this level the level of evil descended below. And this is along the lines of what is written in the Arizal's Likkutei Torah, Parshas Bereishis)

(ד"ח ע"ב) ובע"ח שהחסדים המגולים דז"א דאצ"י דהיינו מן החזה ולמטה נק' עה"ד טו"ר משום שיכולים החיצונים ליקח מהם ולהתאחז בהם משא"כ בבחי' עץ החיים.

(folio 8b), and in Etz Chaim: that the revealed chasadim of Z'eir Anpin (the emotive attributes) of Atzilus, that is, from the chest downward, are called the Tree of Knowledge of good and evil, because the external forces can take from them and attach themselves to them, which is not so with the level of the Tree of Life.

ועד"ז יובן גם כאן בענין מ"ה וב"ן (וכמשל"ק אי"ה) דבחי' ב"ן נק' עץ הדעת טוב ורע

And in the same way it will be understood here too regarding Mah and Ban (as will be explained below, G-d willing): that the level of Ban is called the Tree of Knowledge of good and evil,

דהיינו כשהאהבה מצד הדעת לבד שבבחי' זו יש לעומת זה דעת הרע כי השבירה התחילה מבחי' דעת משא"כ בחי' מ"ה הוא הביטול שלמעלה מהדעת וההשגה.

that is, when the love comes from Daas (knowledge) alone, for in this level there is, opposite it, a knowledge of evil, since the shattering began from the level of Daas; whereas the level of Mah is the bittul that is above knowledge and comprehension.

ולכך תחלה מתברר אור הכתר (דהיינו שבחי' מ"ה שבו מברר בחינות מב"ן השייך לכתר ור"ל בחי' עליונות שיוכלו להיות בביטול גדול ע"ד מדרגת הביטול דכתר כו' ונעשה מזה הכתר דתיקון כלול ממ"ה

And therefore the light of Keser is refined first (that is, the level of Mah within it refines the aspects of Ban that pertain to Keser, meaning the highest aspects, which can be in great bittul, along the lines of the degree of bittul of Keser, etc.; and from this is made the Keser of Tikkun, comprising Mah

וגם מב"ן שכבר נתברר ונכלל בבחי' מ"ה ממש ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות) ואח"כ הוא מברר בחי' חכמה ע"ד הנ"ל ואח"כ בחכמה אתברירו הבחי' ב"ן שלמטה:

and also Ban, which has already been refined and included in the very level of Mah; and see what is written on this also in the explanation on "And Moshe spoke to the heads of the tribes"); and afterwards it refines the level of Chochmah, in the manner mentioned above; and afterwards, "through Chochmah they were refined": the levels of Ban that are below.

23 והנה כמו כן הוא בעבודת ה' למטה באדם דהנה הנשמות הם נמשכים משם ב"ן (עמ"ש בביאור ע"פ כי עמך מק"ח גבי לברר הנר"נ שלהם ועמ"ש

Now, so too it is in the service of G-d below, in man. For the souls are drawn from the Name Ban (see what is written in the explanation on "For with You is the source of life," regarding refining their nefesh, ruach and neshamah; and see what is written

ע"פ מי יתנך בענין נשמות דבנימין ובד"ה ואלה המשפטים גבי וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה ובביאור ע"פ אדם כי יקריב מכם כו' מן הבהמה וע"פ ביום השמיני שלח ומ"ש ע"פ ואכלתם (אכול)

on "Who will make you," on the matter of the souls of Binyamin; and in the discourse beginning "And these are the ordinances," regarding "And I will sow the house of Israel with the seed of man and the seed of beast"; and in the explanation on "A man who brings from you," etc., "from the animals"; and on "On the eighth day he sent"; and what is written on "And you shall eat, eating").

וא"כ יש בהם ג"כ בחי' תערובות טו"ר וירדו לעוה"ז בכדי לברר הטוב מהרע וענין התערובות

If so, there is in them too the level of a mixture of good and evil, and they descended to this world in order to refine the good from the evil. And the matter of the mixture

של טו"ר שבנשמות הוא ע"ד מ"ש ועץ הדעת טו"ר פי' שבבחי' הבחירה הנמשך מהדעת שייך טו"ר שכשבוחר בדעתו הטוב דקדושה כשמכיר את בוראו

of good and evil in the souls is along the lines of what is written, "and the Tree of Knowledge of good and evil." The meaning is that in the level of choice, which is drawn from Daas, good and evil apply: when one chooses with his daas the good of holiness, when he recognizes his Creator,

כי הוא חייך ועי"ז ממילא נתעורר אצלו האהבה ותשוקה לה' כפי הדעת זהו בחי' הטוב והמטיב וכנגד זה יש בסט"א כשבוחר בדעתו

that "He is your life," and through this, of itself, love and longing for G-d are aroused in him according to [his] knowledge, this is the level of "the good that does good." And opposite this there is, in the sitra achra (the other side), when one chooses with his daas

את הרע ונמשך אחר פיתוי היצר להתענג בתענוגים גשמיים ותאוות כו' וצ"ל הכירור לברר הטוב מהרע שיהיה הדעת והבחירה רק בטוב ולאהבת ה'.

the evil and is drawn after the enticement of the inclination to take pleasure in physical pleasures and lusts, etc. And there must be the refinement, to refine the good from the evil, so that the knowledge and the choice be only in the good and for the love of G-d.

24 והנה כמו שנת' לעיל בענין הבירור למעלה שאי אפשר להיות כ"א ע"י בחינה שכבר נתברר לגמרי אז הוא מברר את הבחינה שלמטה ממנה שצריכה בירור

Now, just as was explained above regarding the refinement Above, that it cannot be except through a level that has already been completely refined, [which] then refines the level below it that needs refinement,

כמ"כ בהנשמה זה הבירור לברר בחי' עה"ד טו"ר א"א שיהיה ע"י הדעת לבד שאף שאמת שע"י הדעת וההתבוננות יוליד אהבה לה' מ"מ א"א שע"י בחי' זו יברר וידחה כל הרע

so too in the soul, this refinement, refining the level of the Tree of Knowledge of good and evil, cannot be through Daas alone. For although it is true that through knowledge and contemplation one will give birth to love for G-d, nevertheless it is impossible that through this level one should refine and repel all the evil;

שהרי עיקר בחי' זו שבדעת הוא הצריך בירור שלכך נק' עץ הדעת טו"ר לפי שיש בו זה לעמת זה היינו דכמו שיש טוב בנשמה שהיא הבחירה של הדעת בטוב שמזה נולדה האהבה לה'.

for this very level in Daas is essentially what needs refinement. This is why it is called the Tree of Knowledge of good and evil: because there is in it "the one opposite the other." That is: just as there is good in the soul, which is the choice of Daas in the good, from which love for G-d is born,

כמ"כ יש ממש בחי' רע שהיא הבחירה של הדעת ברע שמזה נולדו אהבה זרה ותאוות רעות ומאחר שיש בו זה לעומת זה אין כח בהטוב לברר הרע שבו.

so too there is actually the level of evil, which is the choice of Daas in the evil, from which strange love and evil lusts are born. And since there is in it the one opposite the other, the good has no power to refine the evil in it.

25 וזהו שארז"ל בינונים זה וזה שופטן שפעם מתגבר כח הרע ומושל על הטוב ופעם מתגבר כח הטוב ומושל על הרע כמ"ש

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Beinonim (intermediate people): this one and that one judge them"; for at times the power of evil prevails and rules over the good, and at times the power of good prevails and rules over the evil, as it is written,

ולאום מלאום יאמץ וכיון שכן אין זה בחי' בירור כלל שהבירור היינו שיהי' הטוב מושל על הרע בתמידות ולא על דרך ולאום מלאום יאמץ ח"ו

“and one people shall prevail over the other people.” And since it is so, this is not the level of refinement at all; for refinement means that the good rule over the evil constantly, and not in the manner of “and one people shall prevail over the other people,” G-d forbid.

וזה א"א להיות ע"י בחי' הדעת לבד שבנשמה שבחי' זו עצמה לא נתבררה עדיין בשלימות בהנשמה שלכך נק' בחינה זו עץ הדעת טוב ורע (ועמ"ש לעיל) שלפעמים יוכל להיות יניקת החיצונים מבחי' הדעת כו'.

And this cannot be through the level of Daas alone that is in the soul, for this level itself has not yet been fully refined in the soul; this is why this level is called the Tree of Knowledge of good and evil (and see what is written above), for at times the external forces can draw nourishment from the level of Daas, etc.

לכן צ"ל הבירור ע"י בחינה הנעלה מהדעת שהוא נתברר כבר ואין שום תערובות רע ח"ו.

Therefore the refinement must be through a level higher than Daas, which has already been refined and has no admixture of evil at all, G-d forbid.

לכך הוא דוקא יכול לברר הטוב מן הרע (ועמ"ש במ"א ע"פ הן האדם היה כאחד ממנו שעה"ד טו"ר הוא הדעת שבבחי' פנימי' משא"כ הדעת שבבחי' מקיף הוא אדרבה דוחה יניקת החיצונים כו'.

Therefore it specifically can refine the good from the evil. (And see what is written elsewhere on “Behold, the man has become like one of us”: that the Tree of Knowledge of good and evil is the Daas that is at the level of the inner dimension (pnimiyus), whereas the Daas that is at the level of the encompassing [light], on the contrary, repels the nourishment of the external forces, etc.

ולפ"ז י"ל גם כאן דדוקא בבחי' דעת תחתון שהוא דעת המושג בנפש שייך לקרותו עה"ד טו"ר וממנו נמשך המדות הנמשכים מהשכל ויש להן לעומת זה בנפש

And according to this it can be said here too that specifically the level of lower Daas, which is the knowledge comprehended in the soul, is fit to be called the Tree of Knowledge of good and evil; and from it are drawn the emotive attributes (middos) that are drawn from the intellect, and they have their counterpart in the

הבהמית משא"כ בחי' דעת עליון שממשיך המדות שלמעלה מהשכל מבחי' כתר והוא אור מקיף זהו בחי' עץ החיים וע' בענין דעת תחתון ודעת עליון לקמן בפ' פינחס) (הוא לקמן בשה"ש)

animal soul; whereas the level of higher Daas, which draws down the emotive attributes that are above the intellect, from the level of Keser, and is encompassing light, is the level of the Tree of Life. And see on the matter of lower Daas and higher Daas below, in Parshas Pinchas) (it is below, in Song of Songs)

בביאור ע"פ לכבתני וכפ' מטות בביאור ע"פ החלצו ובביאור ע"פ מים רבים ובדי"ה ויקהל משה ועמ"ש בד"ה וספרתם לכם גבי שעורה וחטה בענין דעת המושג ודעת הנעלם כו' ע"ש ועמ"ש פ' שלח ע"פ מקושש עצים.

in the explanation on "You have captured my heart," and in Parshas Mattos, in the explanation on "Arm [men]," and in the explanation on "Many waters," and in the discourse beginning "And Moshe assembled"; and see what is written in the discourse beginning "And you shall count for yourselves," regarding barley and wheat, on the matter of comprehended knowledge and hidden knowledge, etc.; see there. And see what is written in Parshas Shelach on "gathering wood."

26 וענין בחי' זו היינו שהגם שהנשמה היא משם ב"ן. מ"מ היא כלולה ג"כ משם מ"ה

And the matter of this level is this: although the soul is from the Name Ban, nevertheless it is also comprised of the Name Mah;

דהיינו שבעת ירידת הנשמה משם ב"ן שנק' שמעורב טו"ר מערבים בה ג"כ הארה משם מ"ה

that is, at the time of the soul's descent from the Name Ban, which is called mixed of good and evil, there is also mixed into it a radiance from the Name Mah,

שהוא התיקון שנתברר כבר ששרשו ממצחא דא"ק והוא בחי' כתר עליון שנתברר כבר בתחלה שמערבין אותו בהנשמה בכדי שיהי' בה כח לברר כל בחינותיה והנה"ב

which is the Tikkun that has already been refined, whose root is from the forehead of Adam Kadmon; and it is the level of Keser Elyon (the Supreme Crown), which was already refined at the outset, which is mixed into the soul so that it will have the power to refine all its aspects and the animal soul.

(ועמ"ש בביאור ע"פ צו את בני ישראל כו' את קרבני לחמי. איך שבעוה"ז דוקא שהוא עולם הבירור שם דייקא מאיר שם מ"ה המברר כו')

(And see what is written in the explanation on "Command the children of Israel," etc., "My offering, My bread": how specifically in this world, which is the world of refinement, there specifically shines the Name Mah, which refines, etc.;

והוא הנמשך מבחי' רצון העליון רעוא דכל רעוין כו' והוא התגלות סכ"ע שלמעלה מעלה מגילוי ההשגה שבג"ע שהוא רק זיו השכינה מבחי' ממכ"ע כו' וע"ש באריכות.

and it is what is drawn from the level of the Supernal Will, "the Will of all wills," etc.; and it is the revelation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is far above the revelation of comprehension in Gan Eden, which is only the radiance of the Shechinah from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), etc.; and see there at length.

וזהו כענין המבואר כאן. דדוקא בעת ירידת הנשמה למטה בעוה"ז מערבין בה הארת שם מ"ה שממצחא כו' שהוא מבחי' רעוא דכל רעוין)

And this is like the matter explained here: that specifically at the time of the soul's descent below into this world, there is mixed into it the radiance of the Name Mah from the forehead, etc., which is from the level of "the Will of all wills.")

והוא בחי' רצה"ע שלמעלה מן הדעת שיש בנפש האדם שהוא בחי' יחידה שהיא בחי' ביטול אליו ית' שלמעלה מדעת והשכלה המושג ונק' משכיל לאיתן ונק' עם קשה עורף. כמ"ש במ"א.

And it is the level of the Supernal Will, which is above Daas, that is in the human soul, which is the level of yechidah, which is the level of bittul to Him, may He be blessed, that is above comprehended knowledge and intellection; and it is called "a maskil of Eisan," and it is called "a stiff-necked people," as is written elsewhere;

שהוא רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג שהוא נמשך מבחי' כתר עליון שנתברר כבר פ"י שאין בחי' זו רק בקדושה בחי' ביטול לאור א"ס ב"ה.

which is a simple will, without any reason or comprehended intellect, which is drawn from the level of Keser Elyon, which was already refined; that is, this level exists only in holiness, the level of bittul to the Infinite Light, blessed be He.

27 והיינו למעלה מבחי' הבחירה שבדעת ע"כ יש בו כח לברר הטוב מן הרע שבבחי' עה"ד טו"ר להפך כל רצונות הרע הנמשכים מבחי' הדעת שבלעומת זה כו' ממרירו למיתקא.

And that is above the level of the choice that is in Daas; therefore it has the power to refine the good from the evil that is in the level of the Tree of Knowledge of good and evil: to transform all the wills of evil that are drawn from the level of the Daas that is on the opposing side, etc., "from bitterness to sweetness."

ולכך אין די לאדם במה שיתבונן בדעתו ושכלו ולהוליד אהבה ע"פ הדעת כו' לבד כ"א לעורר הביטול אליו ית' ולדבקה בו במס"נ ממש שלמעלה מטעם ודעת המושג שאם לא יהיה לו בחינת ביטול הנ"ל

And therefore it is not enough for a person merely to contemplate with his knowledge and intellect and give birth to love according to knowledge, etc., alone; rather, [he must] arouse the bittul to Him, may He be blessed, and cleave to Him with actual self-sacrifice (mesirus nefesh), which is above reason and comprehended knowledge. For if he does not have the level of bittul mentioned above,

אזי אפילו אם יתבונן בגדולת ה' בהרחבה כפי כחו ויוליד מזה אהו"ר לא יהיה לו קיום אמיתי ויפול ממדרגתו ח"ו כי עיקר הבירור צ"ל ע"י כתר עליון

then even if he contemplates the greatness of G-d at length, according to his ability, and gives birth from this to love and awe, he will have no true endurance and will fall from his level, G-d forbid; for the main refinement must be through Keser Elyon

(וחכמה עילאה שהוא למעלה ג"כ מההשגה וכמ"ש בסש"ב פי"ח וכמ"ש במ"א ע"פ ראה אנכי נותן כו' ומקור הבירורים הוא ע"י מו"ס דא"א וכמ"ש באג"ה בדי"ה למה נסמכה פי' מרים) שנתברר כבר שהוא הרצון שלמעלה מהשכל המושג שבחינה זו אינה בלעומת זה:

(and Chochmah Ila'ah (supernal wisdom), which is also above comprehension, as is written in Sefer Shel Beinonim, chapter 18, and as is written elsewhere on "See, I set before you," etc.; and the source of the refinements is through Mocha Stima'ah (the hidden brain) of Arich Anpin, as is written in Iggeres HaKodesh, in the discourse beginning "Why was the section of Miriam juxtaposed"), which has already been refined, which is the will that is above comprehended intellect; for this level has no counterpart on the opposing side.

28 ג וזהו הירידה שצורך עלייה כי תחלה קודם ירידתן היו בבחי' מחשבה עילאה ישראל עלו במחשבה

וכנזכר בזהר דכמה מחשבתין אינן שכינה נקי לגבי חכמה בחי' מחשבה שהוא בחי' לכוש נגד החכמה

3. And this is the descent that is for the sake of ascent. For at first, before their descent, they were at the level of supernal thought: "Israel arose in thought." And as is mentioned in the Zohar, "How many thoughts there are": for Binah (understanding), relative to Chochmah, is called the level of thought, which is the level of a garment relative to Chochmah;

וכן חכמה לגבי כתר ומבחי' זו דחוי"ב הוא שרש הנשמות ועיי' ירידתן בעוה"ז שמבררים שם הבירורים

ממשיך עיי' בחי' כתר שלמעלה מהדעת שמהפך כל רצונותיו שבעוה"ז שיהיה

and likewise Chochmah relative to Keser. And from this level of Chochmah and Binah is the root of the souls. And through their descent into this world, where they refine the refinements, [a person] thereby draws down the level of Keser, which is above Daas, in that he transforms all his wills in this world so that they be

רק לה' לבדו ומקיים כל רמ"ח מ"ע ואזהרות של שס"ה ל"ת ודרבנן שעיי' ממשיך בחי' כתר עליון

ששורה בו אור א"ס ב"ה כנ"ל

for G-d alone, and he fulfills all the 248 positive commandments and the warnings of the 365 prohibitions, and those of the Rabbis; for through this he draws down the level of Keser Elyon, in which the Infinite Light, blessed be He, rests, as mentioned above,

שהוא בחי' מל' דא"ס ב"ה אל בחי' מל' דאצילות וזוהי העלייה שאחר הירידה שמגיע לבחי' עצמותו ית'

which is the level of Malchus of Ein Sof, blessed be He, into the level of Malchus of Atzilus. And this is the ascent that follows the descent: that he reaches the level of His very Essence, may He be blessed,

שהוא בחי' כ"ע ששורה בו אור א"ס ב"ה משא"כ קודם ירידתן היו עלו רק במחשבה שהיא חו"ב.

which is the level of Keser Elyon, in which the Infinite Light, blessed be He, rests; whereas before their descent they had arisen only in thought, which is Chochmah and Binah.

29 וזהו ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהכל ברא לכבודו שהוא בחי' מל' דאצילות להמשיך אליה

בחי' כתר שהוא בחי' מל' דא"ס

And this is [the meaning of] "And for My glory I have created it, formed it, even made it": that He created everything for His glory, which is the level of Malchus of Atzilus, to draw down into it the level of Keser, which is the level of Malchus of Ein Sof.

וזהו אף עשיתיו שהוא מרבה את בחי' הרביעית וריבוי זה נסמך לעשיתיו דוקא כידוע שגם בעולם האצילות עצמו יש ג"כ ד' מדרגות אבי"ע

And this is “even (af) made it”: for it includes the fourth level, and this inclusion is joined specifically to “made it.” As is known, in the World of Atzilus itself, too, there are also four degrees, Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah;

ומל' דאצילות הוא בחי' עשיה שבאצי" שלשם דוקא נמשך בחי' כתר עליון ע"י קיום מצות המלך רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וענפיהן שמדרבנן

and Malchus of Atzilus is the level of Asiyah within Atzilus, into which specifically the level of Keser Elyon is drawn, through fulfilling the commandments of the King: the 248 positive commandments and the 365 prohibitions, and their branches, which are of the Rabbis.

(והבחי' הרביעית היינו בחי' כתר עליון שהיא אצילות שבאצילות וכמ"ש בביאור האדר"ז מהאריז"ל בתחלתה כי הכתר המלביש הראשון של א"ס נק' אצילות וממקום שמתחיל להתעבות הכלי

(And the fourth level is the level of Keser Elyon, which is Atzilus within Atzilus, as is written in the Arizal's commentary on the Idra Zuta, at its beginning: for Keser, the first garment of Ein Sof, is called Atzilus; and from the place where the vessel begins to thicken,

והוא או"א נקרא בריאה וממקום שיתעבה יותר נקרא יצירה והוא ז"א וממקום שיתעבה עוד יותר נקרא עשיה והוא מל'. והנה בי"ע הם ג' בחי' מחודומ"ע והמחשבה נק' יש מאין לגבי הרצון כמבואר לעיל

בפנים

which is Abba and Imma (Chochmah and Binah), it is called Beriah; and from the place where it thickens more, it is called Yetzirah, and that is Z'eir Anpin; and from the place where it thickens still more, it is called Asiyah, and that is Malchus. Now, Beriah, Yetzirah and Asiyah are the three levels of thought, speech and action; and thought is called “something from nothing” relative to the will, as was explained above in the text;

וזהו והחכמה מאין תמצא כי החכמה נק' בריאה מחשבה כו' וישראל עלו במחשבה וע"י ירידת הנשמה בגוף ממשיך בחי' כתר והוא בחי' אצילות העליון ממש כנ"ל)

and this is “And wisdom, from ayin (nothing) it is found”: for Chochmah is called Beriah, thought, etc.; and “Israel arose in thought”; and through the descent of the soul into the body one draws down the level of Keser, and that is the level of the very supreme Atzilus, as mentioned above.)

אך תיבת אף בעצמו הוא לא טוב שהוא בחי' סט"א ג' פתחו באף כו'. ועכ"ז הוא המרבה בחי' הרביעית היותר נעלה.

But the word af itself is not good, for it is the level of the sitra achra: "three opened with af," etc. And nevertheless, it is what includes the fourth level, the most exalted.

והיינו ע"י שמבררים את בחינת האף שבעשיה שזהו בירורי נוגה ע"י קיום התומ"צ שע"ז ממשיכים את בחי' כתר עליון לעשיה שבאצילות שהיא המלי' כנ"ל.

And this is through refining the level of af that is in Asiyah, which is the refinements of nogah, through fulfilling the Torah and mitzvos; for through this one draws the level of Keser Elyon into the Asiyah of Atzilus, which is Malchus, as mentioned above.

(וע' במא"א ערך אף באות א' סעיף ק"ז ובמק"מ בחקתי קט"ו ב' ע"פ ואף גם זאת ובמדרש איכה בפסוק תבא כל רעתם לקו באף ומתנחמים באף כו' ע"ש וע' עוד מזה בוח"א וירא)

(And see Me'orei Or, the entry af, under the letter alef, section 107; and the Mikdash Melech on Bechukosai, 115b, on "And yet even (af) this"; and Midrash Eichah on the verse "Let all their evil come": they were struck with af and are consoled with af, etc.; see there. And see further on this in the Zohar, Part I, Vayera)

(דק"ו ע"א) פ' אחרי (ס"ו א') ר"פ בחקתי (ק"ב סע"א) שמות (י"ד א') ועיין ברבות בקהלת ע"פ אף חכמתי כו' אמר שלמה תורה שלמדתי באף נתקיימה בי.

(116a), Parshas Acharei (66a), the beginning of Parshas Bechukosai (end of 112a), Shemos (14a). And see [Midrash] Rabbah on Koheles, on "Also (af) my wisdom," etc.: Shlomo said, "The Torah that I learned with af (anger) endured with me."

וכמ"ש בפ"י המשניות להרמב"ם ספ"ה דאבות ועמ"ש ע"פ אריתי מורי והיינו כי עי"ז הע ול שמייגע א"ע מברר נה"ב שמק"נ ושרש הניצוצים שנפלו בק"נ הוא מעולם התהו כו'.

And as is written in the Rambam's Commentary on the Mishnah, at the end of chapter 5 of Avos; and see what is written on "I have gathered my myrrh." And this is because, through this yoke with which he wearies himself, he refines the animal soul, which is from kelipas nogah; and the root of the sparks that fell into kelipas nogah is from the World of Tohu, etc.

ועי"ל הטעם עפמ"ש הרמ"ז בפ' אמור (בדף צ"ה ע"ב) גבי וכתרין תתאין שנוגה היא בבחי' הכתר לקליפות שהכתר הוא הממוצע בין פרצוף העליון לתחתון.

And one may further give the reason according to what the Ramaz wrote on Parshas Emor (folio 95b), regarding "and the lower crowns": that nogah is at the level of Keser for the kelipos (husks), for Keser is the intermediary between the higher partzuf (configuration) and the lower.

וכן נוגה בין הקדושה והטומאה ולכן ע"י בירורי נוגה לאהפכא חשוכא לנהורא מעוררים וממשיכים גילוי כתר עליון דקדושה כו'

And so too nogah is between holiness and impurity. And therefore, through the refinements of nogah, "to turn darkness into light," one arouses and draws down the revelation of the supreme Keser of holiness, etc.

ולכן בא הריבוי דהתגלות הכתר בתיבת אף עשיתיו שהוא ענין בירור נוגה ולכן נאמר כמראה הקשת כו'

And therefore the inclusion of the revelation of Keser comes in the word af of "even (af) made it," which is the matter of the refinement of nogah. And therefore it is said, "As the appearance of the bow," etc.,

כן מראה הנוגה כו' ואראה ואפול על פני ואפ"ל דהיינו מראה הנוגה כשמתברר מחשוכא לנהורא ועולה בבחי' א"ח

"so was the appearance of the brightness (nogah)," etc., "and I saw, and I fell upon my face." And it can be said that this is the appearance of nogah when it is refined from darkness to light and rises as returning light (or chozer),

כמו מראה הקשת שעיי"ז נמשך התגלות הכתר עליון ולכן ואפול על פני כו' וכמ"ש במ"א.

like the appearance of the bow, through which the revelation of the supreme Keser is drawn down; and therefore "and I fell upon my face," etc., as is written elsewhere.

ועיין מענין כמראה הקשת כו' בגמרא פ"ט דברכות (נ"ט א') פ"ב דחגיגה (י"ז א') זח"א בראשית (י"ח א' ב')

And see on the matter of "As the appearance of the bow," etc., in the Gemara, chapter 9 of Berachos (59a), chapter 2 of Chagigah (16a); the Zohar, Part I, Bereishis (18a-b),

פי' נח (ע"א ב') ויחי (רל"ב א') פקודי (רמ"ז א') פינחס (ר"ל סע"א רל"א א')

Parshas Noach (71b), Vayechi (232a), Pekudei (247a), Pinchas (end of 230a, 231a).

והנה בפ' בראשית שם פי' המק"מ מראה הנוגה היינו גוונין עילאין חגי"ת דאצי" (ועמ"ש בד"ה הנך יפה רעיתי הנך יפה ובד"ה כי תצא בפ"י יפת תואר)

Now, in Parshas Bereishis there, the Mikdash Melech explained "the appearance of the brightness" as the supernal colors, Chesed, Gevurah and Tiferes of Atzilus (and see what is written in the discourse beginning "Behold, you are beautiful, my beloved, behold, you are beautiful," and in the discourse beginning "When you go out," on the meaning of "a woman of beautiful form");

ובת"ז בהקדמה (ד"ו סע"א) פי' מראה הנוגה היינו בחי' מלכות וכ"כ בפרדס ערך נוגה וע' במא"א אות נוי"ן ס"א

and the Tikkunei Zohar, in the introduction (end of folio 6a), explains "the appearance of the brightness" as the level of Malchus; and so wrote the Pardes, under the entry nogah; and see Me'orei Or, letter nun, section 11.

מ"מ בספר אשל אברהם פ' בראשית שם פי' מראה הנוגה על ק"נ ממש ונמשך לו זה ממ"ש בת"ז תיקון י"ח (דל"ב א"ב) והמכוון כמ"כ

Nevertheless, in the book Eshel Avraham, Parshas Bereishis there, he explained "the appearance of the brightness" as kelipas nogah itself; and this followed for him from what is written in the Tikkunei Zohar, Tikkun 18 (32a-b). And the intent is as I have written:

דהיינו מראה הברור"י שנתבררו מקליפת נוגה ונכללו במלכות דאצילות הנק' ג"כ נוגה דקדושה ועבמ"ש סד"ה ויאבק איש בפ"י שהעלו אבק עד כסה"כ וברבות בראשית פי"א ובפ"ב ע"פ וארח צדיקים כאור נוגה (במשלי ס"י ד')

that is, the appearance of the refinements that have been refined from kelipas nogah and included in Malchus of Atzilus, which is also called the nogah of holiness. And see what is written at the end of the discourse beginning "And a man wrestled," on the meaning of "they raised dust up to the Throne of Glory." And in [Midrash] Rabbah on Bereishis, chapter 11, and in chapter 12, on "And the path of the righteous is as the light of nogah (brightness)" (in Proverbs, chapter 4),

מבואר דהוא אור שנברא ביום ראשון שהוא בחי' גבוה מאד ועיין זח"ג נשא (קכ"ט א')

it is explained that it is the light that was created on the first day, which is a very high level. And see the Zohar, Part III, Nasso (129a),

האזינו (רפ"ח ב'). ואפ"ל שבח"י אור זה נמשך לצדיקים ע"י שמבררים קליפת נוגה ומהפכים חשוכא לנהורא.

Haazinu (288b). And it can be said that this level of light is drawn to the righteous because they refine kelipas nogah and turn darkness into light.

ולכך נתגלה להם אור נוגה העליון דהיינו אור שנברא ביום ראשון וע' במא"א אות א' (סעיף קכ"ב קכ"ג) ובזח"ג בהעלותך (קנ"ד א') עקב ער"ב א'

And therefore the supernal light of nogah is revealed to them, that is, the light that was created on the first day. And see Me'orei Or, letter alef (sections 122, 123), and the Zohar, Part III, Beha'aloscha (154a), Eikev (272a).

והנה לכך נמשך הכ"ע לעש"י דוקא מכמה טעמים הא' הוא מפני שא"א שיתקיימו כל רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כ"א בעש"י כמו אזהרות חלב ודם

Now, Keser Elyon is drawn specifically into Asiyah for several reasons. The first is that it is impossible for all the 248 positive commandments and 365 prohibitions to be fulfilled except in Asiyah, such as the warnings against [eating] forbidden fat and blood,

וכן רבים כיוצא באלו ועוד מפני שעיקר גילוי רצה"ע הוא בעשיה דוקא כמו כשהוא אינו רוצה ללמוד ולומד מחמת שרצה"ע ב"ה הוא שילמוד

and likewise many similar to these. And further, because the main revelation of the Supernal Will is specifically in Asiyah: as when a person does not want to learn, and learns because the Supernal Will, blessed be He, is that he should learn;

אזי מתגלה רצה"ע ב"ה בבחינת גילוי שניכר ונרגש הוא שכופה א"ע בע"כ ועוסק בתורה מחמת שכך הוא רצונו העליון ב"ה. ה"ז גילוי רצון העליון בפו"מ.

then the Supernal Will, blessed be He, is revealed in a mode of revelation, for it is recognized and felt that he forces himself against his will and occupies himself with Torah because such is His Supernal Will, blessed be He. This is the revelation of the Supernal Will in actual fact.

30 וכן להיפך כשרוצה באיזה תאוה ח"ו ואינו עושה מחמת שלא לעבור על רצון ה' עליון ב"ה

And so too the reverse: when he desires some lust, G-d forbid, and does not do it, so as not to transgress the Supernal Will, blessed be He,

אזי מתגלה הרצון העליון בבחי' גילוי משא"כ למעלה מעשיה אינו שי"ך כ"ז ואינו מתגלה רצה"ע בבחי' גילוי וז"ש בס"י נעוץ תחלתו בסופן שבעשי דוקא נעוץ תחלתו הוא גילוי רצה"ע ב"ה.

then the Supernal Will is revealed in a mode of revelation. Whereas above Asiyah all this does not apply, and the Supernal Will is not revealed in a mode of revelation. And this is what is written in Sefer Yetzirah, "Their beginning is wedged in their end": for specifically in Asiyah "their beginning is wedged," which is the revelation of the Supernal Will, blessed be He.

31 ובזה יובן מארז"ל ע"פ והיה מספר בני' כחול הים אשר לא יספר כו'. כאן כשישראל עושין רצונו של מקום פ"י שכאשר ישראל עושים רצונו בקיום המצות שעיי"ז ממשיכים את הרצה"ע

And with this will be understood the saying of our Sages, of blessed memory, on "And the number of the children of Israel shall be as the sand of the sea, which cannot be counted," etc.: "Here, when Israel do the will of the Omnipresent (Makom, lit. Place)." The meaning is that when Israel do His will by fulfilling the mitzvos, through this they draw down the Supernal Will,

שהוא בחי' כ"ע שהוא בחי' מלי דא"ס כנ"ל למלכות דאצי' הנק' מקום וזהו שנקרא עושין רצונו של מקום

which is the level of Keser Elyon, which is the level of Malchus of Ein Sof, as mentioned above, into Malchus of Atzilus, which is called Makom (Place). And this is why it is called "doing the will of the Makom,"

כי המלי דאצילות הוא בחי' עשיה שבאצילות ע"כ נק' מקום והיא ג"כ מקור דבי"ע שהוא מקור מקום וזמן ע"כ ע"י המשכת א"ס למלכות

for Malchus of Atzilus is the level of Asiyah within Atzilus; therefore it is called Makom. And it is also the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which is the source of place and time. Therefore, through the drawing-down of Ein Sof into Malchus

דאצילות לכך אז הוא בחי' החול דבי"ע ג"כ בבחי' א"ס שלא יספר מרוב שאע"פ שהחול הוא בגדר מספר אעפ"כ יהיה בלי מספר

of Atzilus, then the level of the sand of Beriah, Yetzirah and Asiyah is also at the level of Ein Sof, so that it "cannot be counted for multitude": for although the sand is within the category of number, nevertheless it will be without number;

והיינו לפי שעושים רצונו של מקום וממשיכים את כ"ע במלי דאצילות שע"י הארה זו נעשה החול בבחי' אשר לא יספר כו'

and this is because they do the will of the Makom and draw down Keser Elyon into Malchus of Atzilus; for through this radiance the sand becomes the level of "which cannot be counted," etc.

משא"כ כשאין עושין וממשיכין רצונו של מקום אזי החול הוא בגבול ומספר ממש (וכענין מארז"ל בחגיגה
(לחד תירוץא)

Whereas when they do not do and draw down the will of the Makom, then the sand is in limit and actual number. (And this is like the saying of our Sages in Chagigah, according to one answer)

(ד"יג סע"ב) ע"פ אלף אלפים ישמשוני כאן בזמן שאין בהמ"ק קיים ע"ש וזהו פי' הפסוק מי מנה כו' (end of 13b), on "A thousand thousands serve Him": "Here, when the Holy Temple does not stand"; see there. And this is the meaning of the verse "Who has counted," etc.,

ומספר את רובע ישראל שיש בו שני פירושים. הא' שיש מספר לרובע ישראל שהוא מלתא באפיה נפשיה ואינו שייך למי מנה כו'.

"and the number of the fourth part of Israel," which has two interpretations. The first: that there is a number to the fourth part of Israel, this being a statement in its own right, not connected to "Who has counted," etc.

והב' דקאי אדסמיק ליה מי מנה שמי מנה עפר ומי יספור רובע ישראל שאין לו מספר והיינו כשעושין רצונו של מקום אזי הוא בלי מספר וכנ"ל.

And the second: that it refers back to what stands next to it, "Who has counted": "Who has counted the dust, and who will number the fourth part of Israel," which has no number; and that is, when they do the will of the Makom, then it is without number, as mentioned above.

(ומזה יובן עוד תוספת ביאור לענין המבואר לעיל פ' חקת ע"פ על כן יאמרו המושלים בואו חשבון כו' דהיינו שע"י מעשה המצות ממשיכים גילוי אור א"ס בבחי' מלי הנק' חשבון וזהו שארז"ל אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול.

(And from this a further explanation will be understood of the matter explained above in Parshas Chukas on "Therefore the rulers say, 'Come to Cheshbon,'" etc.: that through the doing of the mitzvos one draws the revelation of the Infinite Light into the level of Malchus, which is called cheshbon (reckoning). And this is what our Sages, of blessed memory, said: "So too charity: each and every penny adds up to a great reckoning (cheshbon gadol)."

שהוא בחי' ולגדולתו אין חקר. שמזה נמשך להיות והיה מספר כו' אשר לא יספר וע"כ נקרא חשבון גדול. שעם היותו בגדר מספר וחשבון הוא באמת אשר לא יספר כנ"ל).

This is the level of "and His greatness is unsearchable," from which it is drawn down that there be "And the number," etc., "which cannot be counted"; and therefore it is called a "great reckoning": for while it is within the category of number and reckoning, it is in truth "which cannot be counted," as mentioned above.)

והנה בחי' זו דכלי מספר זהו ענין המשכות הכ"ע למלי' בבחי' יחוי"ת ע"י קיום המצות

Now, this level of "without number" is the matter of the drawings-down of Keser Elyon into Malchus at the level of the lower unity (yichuda tata'ah), through fulfilling the mitzvos.

אך על ההמשכה ביחוי"ע באצילות ע"י התורה נאמר מי מנה עפר יעקב שהתורה היא אחדות בתכלית

But of the drawing-down at the level of the higher unity (yichuda ila'ah) in Atzilus, through the Torah, it is said, "Who has counted the dust of Yaakov": for the Torah is utter oneness,

שהוא הפנימי הכוונה של כל המצות והוא הנק' עפר יעקב שהוא גוש אחד בלי גדר מספר כלל בחי' ז"א דאצילות.

which is the inner dimension (pnimiyus), the intent, of all the mitzvos; and it is what is called "the dust of Yaakov," which is one mass without any category of number at all: the level of Z'eir Anpin of Atzilus.

32 והוא ע"ד מ"ש בס"י שאדון יחיד ואין שני לו ולפני אחד מה אתה סופר. פי' שבאמת אף בחי' אחד הוא בגדר מספר.

And this is along the lines of what is written in Sefer Yetzirah: "for the Master is Singular (Yachid), and there is no second to Him; and before One, what do you count?" The meaning is that in truth even the level of "one" is within the category of number.

ולכן לפני אחד דייקא מה אתה סופר דהיינו בחי' אדון יחיד כו' שהוא לבדו אינו בגדר מספר.

And therefore it is specifically "before One, what do you count?": that is, the level of "the Master is Singular," etc., which alone is not within the category of number.

והענין הוא כנזי בזהר דפלגא גופא לא איקרי אחד הרי אחד נקי כשהרבה בחי' מתחברים יחד ומתאחדים ובדכר ונוקי' כתיב והיו לבשר אחד.

And the point is as mentioned in the Zohar: "half a body is not called one." Thus "one" is said when many aspects join together and become united; and of male and female (Nukva) it is written, "and they shall become one flesh."

ועי' מ"ש ביחזקאל (ל"ז י"ז) והיו לאחדים בידך ועד"מ באדם כמו כח המחשבה עם בעל המחשבה שהוא עצמיות הנפש נקרא אחד שהם מתאחדים בתכלית.

And along the lines of what is written in Yechezkel (37:17), "and they shall become one in your hand." And by way of analogy in man: the power of thought, together with the thinker, who is the essence of the soul, is called one, for they are utterly united.

וכן גוף האדם הכלול מרמ"ח אברים ושס"ה גידים נקרא אדם אחד שכל האברים מתאחדים יחד וזהו שאחד הוא עדיין בגדר מספר שכשהרבה כחות מחוברים ביחד נקי' אחד.

And so too the human body, comprising 248 limbs and 365 sinews, is called one person, for all the limbs unite together. And this is why "one" is still within the category of number: when many powers are joined together, it is called one.

אבל עצמיות הנפש שלמעלה מהתפשטות כחות הנפש באברי הגוף אינה נקי' כלל בשם אחד כ"א נקי' בחי' יחידה שבנפש.

But the essence of the soul, which is above the spreading of the soul's powers into the limbs of the body, is not called by the name "one" at all; rather, it is called the level of yechidah in the soul.

כי בחי' יחידה שבנפש הוא בחי' שלמעלה מהשכל והוא הרצון הפשוט וכנ"ל בענין פנימיות הלב ואין בה בחי' מספר.

For the level of yechidah in the soul is a level above intellect, and it is the simple will, as mentioned above regarding the inner dimension of the heart; and there is no level of number in it.

33 וכמ"כ יובן הנמשל למעלה שאחד נקרא כשהרבה כחות וחלקים מחוברים ביחד בתכלית. דהיינו בבחי' כלים דאצי'

And so too will be understood the analogue Above: that "one" is said when many powers and parts are joined together completely, that is, in the level of the vessels of Atzilus;

אבל יחיד הוא בחי' עצמותו ית' שאין עוד מלבדו שהוא פשוט בתכלית הפשיטות ואינו בגדר מספר.

but "Singular" is the level of His very Essence, may He be blessed, besides whom there is nothing else, who is simple with the utmost simplicity and is not within the category of number.

וזה לפני אחד דייקא מה אתה סופר (ועמ"ש בפ' וארא בד"ה וארא אל אברהם מענין פי' אחד ופי' יחיד ושע"י עסק התורה נמשך גילוי אור א"ס ב"ה עצמו בחי' יחיד. ועמ"ש בפ' מקץ בביאור ע"פ כי אתה נרי)

And this is specifically "before One, what do you count?" (And see what is written in Parshas Va'era, in the discourse beginning "And I appeared to Avraham," on the meaning of "One" and the meaning of "Singular," and that through occupation with Torah the revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself, the level of "Singular," is drawn down. And see what is written in Parshas Mikeitz, in the explanation on "For You are my lamp.")

וזהו הירידה של הנשמות צורך עליה שקודם ירידתן היו בבחי' אחד שעלו במחשבה וכענין אחד

And this is the descent of the souls for the sake of ascent: before their descent they were at the level of "one," for they arose in thought, as in "One

היה אברהם שהיו כלולים בו כללות נשמות ישראל והיו בבחי' אחד שעלו במחשבה. ובחינת מחשבה עם בעל המחשבה נק' אחד שמיוחדים בתכלית.

was Avraham," in whom the souls of Israel as a whole (klalus) were included; and they were at the level of "one," for they arose in thought. And the level of thought, together with the thinker, is called one, for they are utterly united.

אבל לאחר ירידתם למטה לברר ע"י עסקם בתומ"צ שתורה היא עפר יעקב ז"א דאצילות ומצות הם במל' שנק' מצות המלך והיינו שממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה הנק' יחיד המלוכש בכ"ע

But after their descent below, to refine through their occupation with Torah and mitzvos, for the Torah is "the dust of Yaakov," Z'eir Anpin of Atzilus, and the mitzvos are in Malchus and are called "the commandments of the King," that is, they draw down the revelation of the Infinite Light, blessed be He, called "Singular," which is en clothed in Keser Elyon

(שיומשך ויתגלה בז"א ונוק' באצ"י ולכן נק' הז"א אז עפר יעקב שאינו בגדר מספר כלל ע"י המשכת אור הכתר שממשיכים בו ע"י עסק התורה ועיין בהרמ"ז בפ' אמור) (בדף צ"ו ע"ב) גבי

(so that it be drawn and revealed in Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus; and therefore Z'eir Anpin is then called "the dust of Yaakov," which is not within the category of number at all, through the drawing down of the light of Keser that is drawn into it through occupation with Torah. And see the Ramaz on Parshas Emor) (folio 96b), regarding

ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי כו' יעקב שלימא הוא פנימית ז"א ואתעטר בעטרוי המשכת עתיק כו'

"And on this, the complete Yaakov was crowned with his crowns," etc.: "the complete Yaakov" is the inner dimension of Z'eir Anpin, and "was crowned with his crowns" is the drawing-down of Atik, etc.;

ע"ש ובמא"א אות ע' סכ"ד פ"י עפר נקרא הבינה עפרות זהב ועיין רבות בראשית (פ"ב ופרשה ט"ז) וז"ש לעתיד והי אור הלכנה כו'

see there. And in Me'orei Or, letter ayin, section 24, he explained: Binah (understanding) is called afar (dust), "dust of gold." And see [Midrash] Rabbah on Bereishis (chapter 12 and parashah 16). And this is what is written of the future: "And the light of the moon shall be," etc.,

ואור החמה כו' שהוא עליות ז"נ למעלה מעלה וכמ"ש במ"א והיינו ע"י ההמשכות שע"י התומ"צ וזהו ענין העליה שלהם מבחי אחד לגילויי בחי יחיד.

"and the light of the sun," etc., which is the ascents of Z'eir Anpin and Nukva higher and higher, as is written elsewhere; and this is through the drawings-down brought about by the Torah and mitzvos. And this is the matter of their ascent from the level of "one" to the revelation of the level of "Singular."

אך מה שנק' העפר שהיא בחינת תורה דאצ"י ע"ש יעקב ובחינת מספר רובע נק' ע"ש ישראל והרי בחי ישראל למעלה מבחי יעקב.

But as for the dust, which is the level of the Torah of Atzilus, being called by the name of Yaakov, and the level of "the number of the fourth part" being called by the name of Israel, when the level of Israel is above the level of Yaakov:

הענין הוא כי שרשו של בחינת יעקב גבוה מז"א הנק' ישראל כי הוא נמשך מיסוד אבא ממש שלמעלה מהז"א רק שנשפל ונמשך למטה מהז"א.

the explanation is that the root of the level of Yaakov is higher than Z'eir Anpin, which is called Israel; for it is drawn from the very Yesod (foundation) of Abba, which is above Z'eir Anpin, only that it lowered itself and was drawn below Z'eir Anpin.

34 וזהו פי' יו"ד עקב שהיו"ד יסוד אבא נמשך למטה בבחי' עקב משא"כ ישראל ז"א הוא למטה מבחי' יסוד אבא וכן למטה בעבודה בחינת יעקב הוא מבריה מן הקצה כו'

And this is the meaning of [the name Yaakov as] yud-akev (yud and heel): that the yud, Yesod of Abba, is drawn below to the level of the heel; whereas Israel, Z'eir Anpin, is below the level of Yesod of Abba. And so too below, in divine service, the level of Yaakov "runs through from end [to end]," etc.,

שע"י התעוררות רחמים רבים יגיע לבחינת עבודת מתנה בחי' גילוי פנימית הלב כנ"ל ולכך כתיב מי מנה עפר יעקב דייקא שע"י בחינת יעקב יגיע להתגלות בחי' תורה

for through the arousal of great compassion he reaches the level of "service as a gift," the level of the revelation of the inner dimension of the heart, as mentioned above. And therefore it is written specifically, "Who has counted the dust of Yaakov": for through the level of Yaakov one reaches the revelation of the level of Torah.

וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים הוא מדתו של יעקב ועי"ז דייקא ואביא אתכם אלי ממש.

And this is "And I bore you on eagles' wings": this is the attribute of Yaakov; and through this specifically, "and I brought you to Me," truly.

והנה בפי' רובע ישראל יש ב' פירושים. הא' חלק רביעית והוא גמ"ח וכן כל המצות מעשיות שהם בבחי' עשיה דאצילות שהוא בחי' רביעית.

Now, in the meaning of "the fourth part (rova) of Israel" there are two interpretations. The first: a fourth part; and this is acts of kindness (gemilus chassadim), and likewise all the practical mitzvos, which are at the level of the Asiyah of Atzilus, which is the fourth level.

הב' לשון ארבעה (וע"ד מ"ש הרמ"ז בפ' אמור) (דק"ב ע"ב) גבי בעשור לחדש דעשור ענינו שכולל כל העשרה ע"ש והוא ג"כ אמת שגם בעשיה דאצילות

The second: a term for four (along the lines of what the Ramaz wrote on Parshas Emor) (folio 102b), regarding "on the tenth (be-asor) of the month," that asor means that it includes all ten; see there. And this too is true, for in the Asiyah of Atzilus, too,

שהיא מל' דאצילות גופא ישנם כל הדי' בחינות הנ"ל שהוא בחינת הכ"ע שממשיכים אותו בעשיה דוקא כנ"ל בפ"י אף עשיתיו וממילא נמשכו ג"כ בחי' מחשבה ודבור שלמטה מבחי' הכתר.

which is Malchus of Atzilus itself, there are all four levels mentioned above: for there is the level of Keser Elyon, which is drawn specifically into Asiyah, as mentioned above in the explanation of "even (af) made it," and as a matter of course the levels of thought and speech, which are below the level of Keser, are drawn as well.

נמצא כל הדי' בחי' ישנם בעשיה גופא שהוא חלק רביעית לכן הוא ג"כ לשון ארבעה

It follows that all four levels are in Asiyah itself, which is the fourth part; therefore it is also a term for four.

(וע' בלק"ת פ' בלק כי בפ"י רובע ישראל די' יודין דשם ע"ב וביאר זה בשער היחודים פרק ח' שהם נשמה לנשמה ונר"נ כו').

(And see the Arizal's Likkutei Torah, Parshas Balak: he wrote, on the meaning of "the fourth part of Israel," the four yuds of the Name Av (72); and he explained this in Sha'ar HaYichudim, chapter 8: that they are neshamah of the neshamah, and nefesh, ruach and neshamah, etc.

נמצא מזה מוכן שענין ירידת הנשמות צורך עליה הוא שע"י ירידה זו ובירור נה"כ מתעלים וזוכים לגילוי בחי' נשמה לנשמה שהיא בחי' הרביעית הגבוהה מאד נעלה מג' בחינות נר"נ

It is thus understood from this that the matter of the descent of the souls for the sake of ascent is that through this descent and the refinement of the animal soul they are elevated and merit the revelation of the level of neshamah of the neshamah, which is the fourth level, very high, exalted above the three levels of nefesh, ruach and neshamah;

והוא ג"כ העלייה מבחי' היחוד דאיהו וגרמוהי חד לבחינת היחוד העליון דאיהו וחיוהי חד וע' בע"ח שמ"א פ"ז וגם זהו ע"ד מ"ש בזהר בהעלותך (דקנ"ב סע"א) ונשמתא לנשמתא כו' ע"ש.

and this is also the ascent from the level of the unity of "He and His vessels (ihu vegarmohi) are one" to the level of the higher unity of "He and His life-forces are one." And see Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 7. And this too is along the lines of what is written in the Zohar, Beha'aloscha (end of 152a): "and the neshamah of the neshamah," etc.; see there.

ועי"ל פי רובע ישראל כמ"ש בע"ח הובא בהרמ"ז פ' ויצא (בדף ק"נ ע"א) בפסוק והנה ה' נצב עליו.

And one may further say that the meaning of "the fourth part of Israel" is as is written in Etz Chaim, brought in the Ramaz on Parshas Vayeitzei (folio 150a), on the verse "And behold, Havayah stood over him":

שתכלית גדלות זעיר הוא בהיות לו ארבעה כו' וז"ש רז"ל שהסולם היו לו ד' מדרגות כו' עכ"ל ע"ש.

that the ultimate greatness (gadlus) of Z'eir [Anpin] is when it has four, etc.; and this is what our Sages, of blessed memory, said, that the ladder had four steps, etc. End of quote; see there.

והנה אפשר לומר ג"כ ששני בחינות אלו דמי מנה ומספר הנ"ל נמשכים מב' הבחינות שבכתר היינו שלהיות בחינת מספר אשר לא יספר זהו ע"י התגלות בחי' א"א שרש הנאצלים.

Now, it can also be said that these two levels, of "Who has counted" and of "number" mentioned above, are drawn from the two levels in Keser: that is, that there be the level of a number that cannot be counted is through the revelation of the level of Arich Anpin, the root of the emanated beings;

אמנם בחי' מי מנה שהוא מה שאינו בגדר מספר כלל זהו ע"י ההמשכה מבחי' עתיק שהוא בחי' שלמעלה גם משרש הנאצלים וזהו לפני אחד מה אתה סופר.

whereas the level of "Who has counted," which is what is not within the category of number at all, is through the drawing-down from the level of Atik, which is a level above even the root of the emanated beings; and this is "before One, what do you count?"

וקרוב לזה נתבאר במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' חיי שרה (דקכ"ג ע"א) ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה כו':

And something close to this was explained elsewhere, on the statement of the Zohar in Parshas Chayei Sarah (123a) on "And the life of Sarah was a hundred years," etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/balak/2/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok